

AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ 36 YAŞINDA

Tugay ULUÇEVİK

Blog No: 68
27.11.2019

Tugay ULUÇEVİK*

16 Kasım 1983 Çarşamba sabahı Türkiyede gazeteler şu veya benzeri manşetlerle çıkıyordu:

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ilân edildi – Çözüm için zorunlu karar (Cumhuriyet);

KUTLU OLSUN (Tercüman);

GURUR GÜNÜ (Hürriyet);

Mutlu Son (Güneş);

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kuruldu – KUTLU OLSUN (Milliyet);

Kıbrıs Türk Cumhuriyetini selâmlıyoruz (Son Havadis);

Ve Kıbrıs KTFD, artık bağımsız! (Millî Gazete);

Ankara, Denktaşın yanında yer aldı (Günaydın).

Bir gün önce 15 Kasım 1983 Salı sabahı erken saatlerde Nejat Konuk başkanlığında olağanüstü toplanan Kıbrıs Türk Federe Devleti (KTFD) Meclisinde KTFD Başkanı Rauf R. Denktaş Kıbrıs Türk halkı adına Bağımsızlık Bildirisini okumuştu. Meclis Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin kuruluşunu ve Bağımsızlık Bildirisini onaylayan 50 sayılı kararı oybirliğiyle kabul etmişti. Böylece Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bağımsız ve egemen bir Devlet

olarak doğmuştu. Türkiye, aynı gün akşamüstü KKTCni resmen tanıdığını açıklamıştı.

İşte Türk basını bağımsız yeni bir Türk Devletinin doğuşuyla yaşanan bu tarihî olayın haberini ertesi gün milletimizin yaşadığı heyecanı ve mutluluğu, duyduğu gururu yansıtan başlıklarla veriyordu.

Gazetelerde çeşitli köşe yazıları, yorumlar da yer alıyordu.

Bunlardan birinin kupürünü arşivimde özenle muhafaza etmekteyim. Bu kupür birkaç gün önce aramızdan ayrılan Mümtaz Soysalın 16 Kasım 1983 tarihli Milliyetin 2. sayfasındaki Açı isimli köşesinde Mum başlığıyla çıkan tarihî yazısına aittir. Her zamanki akıcı ve berrak üslûbuyla Mümtaz Hocamız şunları yazıyordu (kısaltarak aşağıya alıyorum):

Saint Hilarion Kalesi Girnenin güneyinde, sipsivri kayalar üzerine kurulmuş bir masal kulesi gibi yükselir. Bunca yükseklikten aşağılara, yemyeşil ovaya, mavi denize ve beyaz bulutlara baktınız mı uçacak gibi olursunuz.....

Yıllar yılı Saint Hilarion uçurumlarından aşağıya, üzerinde kendilerine insanca yaşama hakkı tanınmamış topraklara bakan Kıbrıslı Türk mücahitlerinin gözleri endişe ve kuşku doluydu. Orayı yenilmezliklerinin bir simgesi olarak ellerinde tutuyorlardı ama, adanın yavaş yavaş ellerinden kaydığını, kendi insanlarının oradan oraya iteklendiğini, horlandığını, ezildiğini görmekteydiler. Sayıca az oldukları için adam yerine konmayan, yönetim dışına itilen ve yavaş yavaş da ada dışına sürülmesi düşünülen insanların toplumu olmuştu onlarınki. Yıllarca denizin ötesinden bir şeylerin gelmesini beklediler.

Magosa kalesindekiler, Erenköydekiler gibi.

Bir şeyler geliyordu da: Bazen para, bazen birkaç hafif silâh, bazen söz, bazen birkaç kişi.

Ama karşı taraf bütün bunların yetersiz kalacağına, adanın bir gün mutlaka büyük Elenlik dünyası nın tam parçası olacağına kendisini öyle inandırmıştı ki zaman zaman ve yer yer Türk mevzilerine yöneltilmiş büyük hoparlörlerden Türkçe olarak Bekledim de gelmedin şarkısını çalabiliyordu.

Utanmadan.

Kısaca şu söylenebilir: O durumdaki Kıbrısın bugünün İki Cumhuriyetli Kıbrısı olmasına yol açan olaylar zincirinde ne varsa, Sampson darbesinden 20 Temmuz çıkartmasına, Birleşmiş Milletler oyunlarından Ledra palas çıkmazlarına kadar hepsi, karşıdakini küçümseyen, aşağılayan, aldatılacak safalak gözüyle bakan bir anlayışın sonucudur.

Şimdi bağımsızlık ilanı ile birlikte bütün olup bitenleri olması gerekene doğru düzeltmek için sağlam bir başlangıç noktası ortaya çıkmıştır. Eğer adada gerçekten bağımsız, bağlantısız ve insanca yan yana yaşama ilkesine yönelik bir federasyon kurulacaksa, bu federasyonu kuracak olan taraflardan birinin tam eşitlikten emin olabilmesi için böyle bir adımın mutlaka atılması gerekiyordu.....

Elektrik kıtsa mum yakılır. Ama, bir mumun sıkıntılı bir aydınlatma aracı olmaktan çıkarak bayram sevinciyle yakılıp sevgiyle bakılan bir bağımsızlık mumu olabilmesi için yüreklerde

bir şeylerin kıpırdaması gerekir.

Şimdi Kuzey Kıbrıs ve onunla birlikte bütün Anadolu o kıpırdamayı yaşıyor.

Mümtaz Soysal Kıbrıs Türk halkını bağımsızlık ilân etmeye sevkeden haklı sebepleri; hareketin amacını, bağımsız ve insanca yan yana yaşama ilkesine yönelik bir federasyonun temel şartının federasyonu kuracak taraflar arasındaki tam eşitlik olduğunu KKTCnin kuruluşunun ertesi günü veciz ifadelerle ortaya koymuş bu anlamlı yazısında. Bağımsızlık mumu olabilmesi için de yüreklerde bir şeylerin kıpırdaması gerektiğini de vurgulamış.

Bu yazı bugün de Kıbrıs Millî Davamızın yürütülmesinde çeşitli yol gösterici fikirler, unsurlar taşımaktadır.

Kıbrıs davamızın sembollerinden biri olan Mümtaz Soysal Hocamızı sevgi, saygı ve rahmetle yad ediyorum.

Kıbrıs Rum halkının ve yönetiminin Kıbrıs Türk halkıyla tam eşitlik temelinde ve gerçek (genuine) federasyon niteliğinde bir ortaklık devleti kurma istek ve iradesine sahip olmadığı müzakere sürecinin akışı içinde açıkça belli olmuştur. En çarpıcı kanıt 24 Nisan 2004 tarihî referandumun da Rum halkının verdiği red oylarıdır. Cenevre Konferans sürecinde Rum ve Yunan taraflarının takındıkları tutumdur. Doğu Akdenizde varlığı iddia edilen hidrokarbon yatakları konusunda Kıbrıs Türk tarafıyla ve Türkiye ile ortak çıkarlar anlayışıyla işbirliğinden hasmane tutum ve davranışlarla kaçınmalarıdır.

Bu kristal kadar berrak gerçeğe rağmen KKTC Cumhurbaşkanının hâlâ BMGSnin mevcut iyi niyet görevi çerçevesinde ve BM parametrelerine göre federal çözüm peşinde koşuyor olması beyhude bir çabadır. Böyle bir hayal peşinde koşmak Kıbrıs Türk halkının 1963den bu yana belirsizlikler içinde akıp geçen on yıllarına yeni on yıllar ilâve etmekten başka bir sonuç doğurmayacaktır.

KKTC Cumhurbaşkanı Sayın Mustafa Akıncının 15 Kasım Cumhuriyet Bayramı Açış konuşmasında Atatürke yaptığı atıfları sevinçle karşılıyorum. Kıbrıs Türk halkının Atatürkün ilke ve devrimlerine samimiyetle bağlı olduğunu bilenlerdenim.

Özgürlük ve bağımsızlık benim karakterimdir diyen Gazi Mustafa Kemâl Atatürk, kurtuluş ve bağımsızlık mücadelemizi ya istiklâl (bağımsızlık) ya ölüm parolasıyla başlatmış ve Milletimizi zafere ulaştırmıştır. Bağımsız ve egemen Türkiye Cumhuriyetini kurmuştur.

Atatürke bağlı olan Kıbrıs Türk halkının da kendi bağımsız ve egemen devletine sahip çıkacağına yürekten inanıyorum. Çözüm aranacaksa, bunun Adada eşit statüde iki egemen ve bağımsız devletin varlığı gerçeğinden hareketle yapılması gerektiğin görüşümü bu vesile ile de tekrarlıyorum.

Kıbrıslı soydaşlarımızın, kardeşlerimin Cumhuriyet Bayramını en iyi dileklerimle gönülden kutluyorum.

15 Kasım 1983 günü dosya başında duyduğum heyecanı aynen muhafaza etmekteyim.

Eserinin 36ıncı yıldönümünde Kurucu Cumhurbaşkanı Millî Kahraman Rauf R. Denktaşı sevgi, saygı ve rahmetle anıyorum. Ruhu Şad olsun!

*Büyükelçi (E)

Yazar hakkında :

Atıfta bulunmak için: ULUÇEVİK, Tugay. 2026. "KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ 36 YAŞINDA." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Blog No.2019 / 68. Kasım 27. Erişim Kasım 10, 2026. https://mail.avim.org.tr/Blog/KUZEY-KIBRIS-TURK-CUMHURIYETI-36-YASINDA

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır